

הלכות תפלין סימן למ

ד רש"י שם והמקום פסק א מהלכות תפלין א רמב"ם שם ו גטין שם

(ו) *או (ג) [ג] מומר לעבודת גלולים (ז) או מוסר לאנשין, פסולים, משום ד'דקתיב וקשרתם' וכתבתם', כל (ח) *שאינו בקשריה או אינו מאמין בה אינו (ז) בכתיבה: ב *כל פסול לכתבן פסול (ט) *בכל תקון (ה) (י) עשימתן: ג יגר שחזר לדתו מחמת (ו) (יא) יראה,

שערי תשובה

הוא דכל שישנו בקשריה ושנו בכתיבה: [ג] מומר. ענה"ט. ועין בגט פשוט סי' כג שפכת שמי שאמר אלף ואמטר, אם כתב תפלין מכשרין בדריעבד ובשעת הדחק:

באר היטב

(ג) מומר. לכל התורה, או להקעים אפלו לעברה אחת, או מסור לאנש אפלו לתאבון פסול, עמ"א: (ז) בכתיבה. מי שנקטעה ידו השמאלית, אע"פ שאינו בקשריה פשר לכתב תפלין, דגבאר בר חייבא הוא אלא פמא אע"פ שאינו בקשריה, ואם תפר וחפה התפלין פסול שזוהו בכלל תקון עשימתן, אבל אם לעבדן פשר. ואם תפר וחפה התפלין פסול שזוהו בכלל תקון עשימתן, אבל אם כסדרן, וכס"ט אם אפשר לגרר צדדי האותיות במקום שנגעו ולחזור ולכתבן יעשה, דזה מקרי לכתחלה, מהר"ם לובלין סימן סח, מ"א: (י) יראה. מהגן אברהם העלה דאין להקל ע"ש ועין מ"ש היר"ד אהרן. פתב הר"מ אע"ג דקס"ח

באור הלכה

אפלו לכתחלה וכו': * או מומר לעבודת גלולים. ומירי שאינו אדוק בה, דאי לא הכי הוי לה אפיקורוס וצריך שרפה וע"ל. ועין במשנה ברורה שקתבנו דאם הוא מומר להקעים דינו כעובר גלולים, ולהקעים מקרי היכא דהתרא ואסורא קמה ולשבח התרא ואכל אסורא, דזה הוא בכלל להקעים, אבל אם אינו מקפיד לברר התרא והוא לוחץ מן הפא כידו, או תפר או אסור, עדין אינו בכלל מומר להקעים⁽¹¹⁾, ורק לגבי שחיטה פסק הרמ"א ביוה"ד דעה סימן ב סעיף ה בהג"ה דנהפך כלהקעים משום דתו אינו בריבוייה, עין שם בבית יוסף ובפרי מגדים בשפת ארבע בסעיף קטן ח. ומנה למד מהגן אברהם דהוא הדין גבי תפלין כהאי גוונא וכמו שפכתמי במשנה ברורה, דאם אינו חושש למצות תפלין אף שלא להקעים, תו אינו ברקשריה וילדעת הר"ן דמקל שם בנה, כמבאר שם בבית יוסף ובר"ן גופא בארבות, יתה הוא הדין הקא. וראיתי לאחד דכתב הפך זה, ולא נתיירא. ועין שם עור בבאור הגר"א בסעיף קטן טו דמשמע מנה דרעת רש"י הוא דאפלו אם אינו עושה להקעים ובשאר עברות גס"פ, תו לא בכלל ברקשריה הוא. ודע עור, דכל אלו פסולים דחשבין להקעים או לעבודת גלולים או חלול שבת בפרהסיא, פסק שם ב"ש ביוה"ד דעה דאפלו בפעם אחת פסול אם לא עשה תשובה, ולא קראוהו הוא הדין בענגנו באם אינו חושש למצות תפלין. ואין להביא ראיה מדקטב מומר, משמע דנאק כמומר ורגיל לקח, דברי כתב בית יוסף דמורי בלהקעים, ושם אפלו בפעם אחת וכו', אס"פ אפשר דאם אינו חושש גס"פ, דהוא כלהקעים, גס"פ תכף מפסל⁽¹²⁾, וזה הפסק יפל גס"פ על מה שפסק שם ביוה"ד דעה דאם אינו חושש בזכיחה דהוא להקעים, וצריך עיון. ומה שכתבתי בפנים ויש מחמירין אפלו בלתאבון הוא דעת התוספות, הביאם מהגן אברהם, דסוקרים ודלענין כתיבת סת"ם חמור מלשאר דברים, וגם הפרי מגדים בפתיחה בסימן לב כתב בדמומר לתאבון יש לעינא בה טובא, עין שם. ובפרט אם הוא מומר לתפלין לתאבון, נראה לי דבאיש כזה על-כ"פניס צריך שידעו בו שיודע הלכות פתיבות סת"ם לענין חק תוכות וכדומה, וכמו בשם לענין שחיטה, דנאק אם ידעו בו שיודע הלכות שחיטה, וכדאיתא ביוה"ד דעה שם, דבאיש כזה לא אמרין בה רב מצויין ממחין הו. ודע עור דנאק פשוט דאם הוא מומר לתפלין אחת, שלירא או שלירי, גס"פ תו לא הוי בכלל ברקשריה, דברי פתיב בקרא אחד "שקשרתם וגו'" והוי לטעמא וגו'" ואחש ל"וכתבתם". ואף על-כ"פ אם הסופר רגיל לשאמר שלירא על הפעם, והתירו, והתירו לאיניו שומע לזכריהם, אף דעברת גדולה עושה כזה, אפשר דאין למנעו מלכתב סת"ם, דאולי רגע אחד הוי על מקומן כדון, ואס"פ תו הוי בכלל ברקשריה. ומה שכתבנו במשנה ברורה "במסור אפלו בפעם אחת", נן איתא בפרי מגדים ביוה"ד דעה עין שם, ועין בפתיחת תשובה יורה דעה בסימן רפא דכתב בשם חומות וירושלים הפך זה, וצריך עיון. ומה שכתבנו במשנה ברורה "אפלו לתאבון", נן סתמו תרבה מהאחרונים, אף הפרי מגדים מפסק כנה: * שאינו בקשריה וכו'. וכתיבם אפלו אם נימא דגרי אמת הן ומתורין על הקשריה, מכל מקום כבר פרקי מעליהו העל ואינו מאמין בפעוה. ומקרי שאינו בקשריה, והוא השעש בשאר דברים קתשיב: * כל שפסול וכו'. עין בבית יוסף, ועין ב"ש שפכת לפי שיש בעשימתן ש"ו לופיכ פסול לכל העשיות, ועין בפרי מגדים שכתב דעשיית ש"ו הוא מדאורייתא והוא הוא מדרבנן, דזה מהגן אברהם בפלי על זה וסובר דחפוי ותפירה א"ת גס"פ בעשיית ש"ו ולא מטעם גזירה. ולקאוהו לפי מה שפאר הפרי מגדים א"ת דברי הט"ו

משנה ברורה

שאין לכתב לשמה: (ו) או מומר לעבודת גלולים. דכזה הוא כמומר לכל התורה⁽⁶⁾, והוא הדין אם הוא מומר לחלל שבת בפרהסיא⁽⁶⁾, אבל אם הוא מומר (ו) לשאר עברות, קמא לן דמומר לדבר אחד לא הוי מומר לכל התורה פלה, לבר אם הוא עושה להקעים דכזה אפלו לדבר אחד דינו ככתיב, וכדאיתא ביוה"ד דעה סימן ב. ויש מחמירין יותר, (ז) דצריך גניחה⁽⁷⁾. וכל זה אם הוא מומר לשאר עברות, אבל אם (ח) הוא מומר לתפלין, שאינו מניח תפלין, אפלו אם אינו עושה זה להקעים, פסול, דתו אינו ברקשריה, לבר אם היה לזה רק מומר לתאבון, גזון שהלך אחר עסקיו, עדין הוא בכלל ברקשריה. וכל זה הוא לענין דיעבר, אבל לכתחלה יש להתמיר שלא להניח לאיש כזה לכתב סת"ם, כי (ט) יש מחמירין אפלו כמומר לתאבון⁽⁸⁾, ואפלו באחרים (י) עומדין על גבו ואומרין לו שיתבט לשמה, ועין בבאור הלכה. וכתב הפרי מגדים, (יא) דאפלו הוא מומר לחלל שבת בפרהסיא באסור דרבנן⁽⁹⁾, כגון מקצה⁽¹⁰⁾ והוצאה לכרמלית, יש להתמיר על-כ"פניס לכתחלה שלא להניחו לכתב סת"ם, ואפלו בדריעבד צריך עיון: (ז) או וכו'. עין באר היטב, דאפלו בלתאבון בלבד, ואפלו פעם אחת: (ח) שאינו בקשריה וכו'. ועבר ואשה וכותי אין מזהר על הקשריה, וקטן אף שהגיע לחנופה, מדרבנן בעלמא הוא, ועין בבאור הלכה [כו']. ויכל אלו (יג) לא מהני אפלו גדול עומד על גבו ורואהו שיהיו לשמן: ב (ט) בכל. ומי (יג) שנקטעה ידו השמאלית, אף על-פי שאינו בקשריה יכול לכתב תפלין⁽¹³⁾, דגבאר בר חייבא הוא אלא פמא הוא דקאב לה: (י) עשימתן. ודנאק שעושה מעשה (יד) בגוף התפלין כגון חפוי הבתים ותפירתן, וכל-שכן עשיית השיין בעור הבתים, או (טו) להגיה איזה אות דעתה הוא פסול ועל-ידי הנהגתו יקשר, דזה הוא כתיבה מפוש; אבל עבוד הקלף אינו בכלל זה⁽¹⁴⁾ וכשר על-ידי עובר גלולים וכל-שכן על-ידי אשה, רק דבעובר גלולים בעינן שיהיה ישכאל עומד על גבו ויראהו שיהיה לשמה, וכדלעיל בסימן לב סעיף ט, והוא הדין בקטן. והשחרת הבתים והרצועות, עין לעיל בסימן לג שברננו שם דינס בעזר השם יתברך. וגרירת דק שבין אות לאות, לכתחלה יש לזהר שלא לעשות על ידס⁽¹⁵⁾, ובדריעבד אין להתמיר, דגרירה לא מקרי כתיבה. ועין היטב לעיל בסימן לב סעיף קטן פ. וכל זה (טז) בתפלין דבעינן כסדרן, אבל בספר תורה, אם אפשר לגרר צדדי האותיות במקום שנגעו ולחזור ולכתבן, יעשה, דזה מקרי לכתחלה: ג (יא) יראה. שלא יתגררהו. ואף דקאמת היה לו למטר

יכשר להשי' קטן שהגיע לחתו, דגם הוא חייב בתפלין מדרבנן, ולשאנ דכל הפסול משמע דאדלעיל קאי. ובאמת הנוכח כמו שכתב מהר"מ בתשובה סימן סח דאין פגנת הבית יוסף משום דגרונן שאר תקונין אטו עשיית השיין, אלא רכינ דשאר תקונין ועשיית השיין כ"ס נקראין עשיית תפלין, והפל עשייה אחת היא, אין לחלל בין עתים לקצתם, עד כאן לשונו. ומכל מקום נראה לי דקטן כן י"ג שנה שלא ידעין אם הביא ב' שערות, אין להחמיר בו בדריעבד לענין חפוי ותפירה אם עשיית השיין היה על-ידי גדול, דבלאו הכי הוודע ביהודה מכל דריעבד אפלו בכתיבה וכו': * בכל תקון עשימתן. עין במשנה ברורה כמה שכתבנו "כגון חפוי הבתים ותפירתן", ונראה לי פשוט דהוא הדין כריכת שער על הפרשיות, דזה מניכב אפלו בדריעבד, כדאיתא ברמב"ם סי' פ מהלכות תפלין הלכה א, וכל-שכן צמעות הבתים והתחורא שיהיו מרבעין וכל כהאי גוונא, דכל זה הוא בכלל תקון עשימתן, וכן מוכח מהר"מ לובלין בתשובה סימן סח שכתב דכל שאר המלאכות חייב מתקון העור הן בכלל חפוי הבתים ותפירתן. ומה שכתב מהגן אברהם בשם מהר"ם דאם גרר דק שבין אות לאות או עשה שאר תקון פשר בדריעבד, פגנוהו בענין הכתיבה, כגון שהיה הפסק גדול בתבה עד שהיה נראה פשני תבות והמשיך האות לפניה (כגון בתבת

שער הציין

(1) בית יוסף ומגן אברהם: (1) עין בגן אברהם: (2) מגן אברהם: (3) מגן אברהם בשם התוספות: (4) שער תשובה ופשוט: (5) פרי מגדים בפתיחה בסימן לב: (6) (7) שער תשובה ופשוט: (8) מגן אברהם: (9) מגן אברהם בשם מהר"ם לובלין: (10) שם: (11) שם:

הלכות תפילין סימן למ

ביאורים ומוספים

[ביה"ל ד"ה בכל תקון]

כתב הפריימג'דים, דקשר של דל"ת, ואף של יו"ד שבתפילין של יד, ינאף דאין לעשותם כי אם לשמה, ושללא לעשותם על ידי אשה וקשן, דבכלל קתיבה הנה כמו השי"ן שבשל-ראש¹⁶.

16 אמנם, לענין כסוי הדל"ת והיו"ד שברצועות בשעה שהולך בהן במבואות המטונפות, כתב במשנ"ב לקמן (סי' מג ס"ק כ) שמשמע ברדב"ז שאין צריך, כיון שאין הן עשויות דרך כתיבה, אלא דרך קשירה. ולענין אם מקום הקשר של הדל"ת והיו"ד נחשב כקדושה עצמה או כתשמיש קדושה, כתב לקמן (סי' מב ס"ב ד"ה משל ראש לשל יד, ובס"ג ד"ה לגוף הקדושה) ובשעה"צ לקמן (סי' קנד ס"ק ז), שנחלקו בזה הראשונים.

[ביה"ל שם]

וכלשכנן דאין צריך להחמיר הקטן הנה לעצמו בזה, דאם לא הביא ב' שערות ואינו ח"ב במצות רק מדרבנן¹⁷.

17 וכן לענין ציצית, כתב לעיל (סי' יד ס"א ד"ה להצריך אנשים) שכיון שאין הקטן חייב בציצית אלא מדרבנן, יכול הוא להטיל את חוטי הציצית לעצמו.

[ביה"ל שם]

הלא גם בתפילין אין ח"ב רק מדרבנן¹⁸.

18 ממשעות דבריו, שקטן שהגיע לחינוך חייב הוא עצמו במצוות מדרבנן, ולא שחייבו חכמים את אביו לחנכו. וראה מה שכתבנו בזה עוד לעיל סי' יד ס"א ד"ה להצריך אנשים.

[ביה"ל שם]

אך הקשר שעשה הקטן הנה לעצמו קדם שנגעשה בן י"ג, נראה לי דצריך להמירו לאחר שנגעשה בן י"ג ולחזור לעשותו¹⁹.

19 אבל לענין ציצית שעשאה קטן לעצמו, כתב לעיל (סי' יד ס"א ד"ה להצריך אנשים) שאינו צריך להחזיר ולחזור לעשותה כשנגעשה בן י"ג, כיון שציצית שעשאה קטן כשרה בדיעבד.

[ביה"ל שם]

דלענין תפירת ספר-תורה על ידי נשים²⁰ והוא הדין כל אלו הפסולין, יש הרבה מקפיקין בזה²¹.

20 ולענין תפירת הספר תורה לעמודים שלו, כתב בשו"ת מיי הורדה (או"ח סי' ג) שכיון שאינה מעכבת את כשרות הספר תורה, ניתן לעשותה לכתחילה על ידי נשים.

אכן לענין קביעת מוזהב במקומה על ידי אשה, כתב הישועות מלכו (הל' תפילין ומוזהב פ"ה ה"ג) שפסולה היא לקבוע מוזהב, כשם שהיא פסולה לכותבה. מאידך, בשו"ת שבט הלוי (ח"ב סי' קנח אות ג) כתב שאין ספק בדבר שהיא מותרת לקבועה, ושכן כתב בשו"ת חמד (מערכת המים כלל קלא), והטעם, שכיון שהיא שייכת במצות מוזהב ועיקר המצוה הוא בקביעתה בפתח הבית, איך נפסול אותה מלקבוע מוזהב.

21 ולגבי תפירת יריעות הספר תורה לעמודים על ידי נכרי, כתב בשעה"צ לקמן (סי' תקמה ס"ק ד) שצריך עיון אם מותר.

[משנ"ב ס"ק יא]

דבספר-תורה ממזר וגר תושב²² וכו', אפלו הכי בתפילין וקומוזות אין לחשש²³.

22 ולגבי קבלת גר תושב בזמן שאין היובל נוהג, ראה מה שכתב לקמן סי' דש ס"ק כד.

23 ולענין האם ממזר כשר להיות שליח ציבור, כתב לקמן (סי' נג ס"ק ג) בשם השיורי כנסת הגדולה שדין זה תלוי במחלוקת המובאת כאן האם ממזר כשר לכתוב תפילין, ולדעת המג"א שנקט שכשר לכתוב תפילין הוא כשר גם להיות שליח ציבור. אמנם, הברכי יוסף (יו"ד סי' רפא ס"ק ו) כתב שאף אם תפילין שכתבן ממזר כשרות, מ"מ לא יהיה הממזר שליח ציבור.

[ביה"ל ד"ה כשר]

וכמו שכתבנו לעיל במשנה ברורה בשם התוספות-שבת²⁴.

24 ושם (סי' לח ס"ק יב) הביא תחילה דעת הפמ"ג שמוחים גם בעבדים כמו בנשים, והמשיך שבתוספות שבת כתב להיפך.

[משנ"ב ס"ק יב]

אפיקורוס²⁵.

25 ולענין קריאת הפטרה מתנ"ך שנדרס על ידי המינים, כתב בשעה"צ לקמן (סי' רפד ס"ק א) שמוטב לקרוא את הפטרה מחומש, ולא לקוראה מתנ"ך כזה.

[משנ"ב ס"ק טז]

וכנודאי ישקאל כתב²⁶.

26 וכשמניח תפילין אלו, כתב בשו"ת כתב סופר (או"ח סי' ה) שיכול אף לברך עליהן.

[משנ"ב ס"ק יז]

בכדי שלא יבואו העובדי-גלולים לזלזל בהם²⁷.

27 ולתת לנכרי מוזהב כדי לקבועה בביתו, כתב הרמ"א (יו"ד סי' רצא ס"ב) שאסור, אבל אם יש לחוש משום איבה מותר.

ולמכור ספר תורה לבתי משפט של נכרים כדי להשביע בהם את היהודים, כתב בשו"ת מהר"ץ חיות (ח"א סי' לב) שכיון שאינם קונים אותם כדי ללמוד מהם, וגם שייך בכך היתר משום איבה [כמבואר בשו"ע יו"ד סי' קמח ס"ב וסי' קנד ס"ב], מותר למכורו להם.

ולגבי מכירת ספר תורה לבית כנסת של קונסרבטיבים שאינם שומרי תורה אבל הם מכבידים את הספר תורה וקוראים בו, כתב בשו"ת אגרות משה (יו"ד ח"א סי' קעד) שאין בכך איסור בעצם, אבל אין להתיר אלא בספר תורה חדש, משום שאם הוא ספר תורה שכבר קראו בו, יש לחוש שנחשב לו לירידה שישתמר על ידי עוברי עבירה.

הלכות תפלין סימן למ

*כשר לכתב תפלין: ד' תפלין *שכתבם (יב) אפיקורוס (יג) ישרפו, (יד) יגיש אומרים יגנזו: ד' תפלין אפיקורוס ואין ידוע מי כתבם, (טו) יגנזו: ו' נמצאו ביד אינו יהודי ואין ידוע מי כתבם, (טז) קשרים: ז' *אין לוקחין תפלין ומזוזות וספרים מן הכותים (יז) יותר מבידי דמיהן

באור הלכה

"לאבותך" המשויח הביית" וכל פתאי גונאי) כדי שיהיה נראה כתבה אחת, דנה מותר מדינא אפלו בתפלין דבעינן כסדרן, דנה איננו בכלל כתובה, וכדלעיל בסימן לב, לכן מותר זה אפלו על ידי פסולין כמו גרירה. ומה שכתבנו עוד "או להדיא אינה אומרת שהיא פסול", כונתנו לאפוקי עשיית התגין שעל שענטי"ג א"ץ, דלא בגם זה קשר בדיעבד, וכביטמן לו, אין להחמיר בדבדבך גם כנה; והוא הדין העקבת קלמס על איזו אות דגם עמה יש שם אות עליו, שרשמינו נפר אלא ששומרו שלא יחמקו יותר וחספל, דכל זה אינו בכלל כתובה. ולאקואוה יש להסתפק בידוי" האל"ף והשי"ן והצ"ן שאין נוגעין וזמניו דלא חכים ולא טעש מכירים, וכן אם חסר קוץ השמאלי בידי", אם מהני חקון על ידי אלו הפסולין בדיעבד: מי נימא כמו דלענין שלא פסדון מקלנין ואמרין דאין זה חתיכה חדשה כיון דעקר צורתו עליו, הכי נמי לענין זה, ולא קרינן בה כל שאינו בקשירה אינו בכתיבה, או דלמא כיון דעל-כ"ל פנים עמה האות פסול, ועל ידי תקונן של אלו הפסולין יכשר האות, פסול אפלו בדיעבד: ולא דמי לגרירה, דשם אינו עושה מעשה בגוף צורת האות כלל. ואין להביא ראיה להקל בזה מדנקט הפתח"ס בסוף דבריו וזה לשונו: אכן אם היה הנגיעות בגוף האותיות עצמן כגון כנגיל"ה והק"ף או נגיל"ף והק"ף בגנות או פני האל"ף היו נוגעים בגוף שפתחיה, והאשה הפרידה אותן, פשיטא דהספר-תורה פסולה, דהא אי אפשר לתקנם כי אם בגרירת כל מה שנעשה בפסול לחזו ולכתבו מחדש, וזה מקרי כתובה גמורה, עד כאן לשונו. ולא נקט יותר ברוחא, דאפלו בזה שנהו קדם חקון האשה גס"ן עקר צורתו עליו דפסול, ולא שאלוהו בכתיבה ועל ידי הכשר האות, דאפשר משום דהספר"ר רעה להשיב להשאל בשאלתו ששאל לפניו בגרירת האשה אם כשר, והשיבו דיש חילוק בין גרירה לגרירה, וכדאימא שם, לכה לא נקט ברוחא זו, וכן מסתבר. כתב הפרי"מגדים, דקשר של דלת, ואף של יו"ד שבתפלין של די, נראה דאין לעשותם כי אם לשמה, ושלא לעשותם על ידי אשה וקטן, דבכלל כתיבה הנה כמו השי"ן בשביל-ראש¹⁶, עין שם. ונראה לי דאין להחמיר בזה בקטן שהוא כן י"ג שנה או גזול עומד על גבו ומצווה לעשות לשמה, אך שלא דבעינן שיהביא ב' שנהו דכתיב הכי יש הרבה מקלנין בזה ונכ"ל, וגם לדברי התוספות שבת סב ע"א ד"ה שי"ן, עין שם, אין מקום לזה; וכל שכן דאין צריך להחמיר הקטן הנה לעצמו בזה, דאם לא הביא ב' שעות ואינו חוב מצעות רק מורבגין¹⁷, תלא גם בתפלין אין חוב רק מורבגין¹⁸. אך הקשר שנעשה הקטן הנה לעצמו קדם שנעשה כן י"ג, נראה לי דצריך להחמיר לאחר שנעשה כן י"ג ולחזו לעשותו¹⁹, דהרי יש הרבה פוסקים שסוברים דתקתן מה תורה הוא בכלל איש ותוב מצעות מחמת תורה ודבא, בדיון שהגיע לכלל שנים מסמקא הביא סימניו; וגם הלא על-כ"ל פנים לכבידק אחר-כך וימצא שיש לו ב' שעות, הלא צריך לתלות שהביאם תכף בזמנו ונעשה גזול למפרע, וכדאימא בתוספתא שם סימן לה. ודע עוד, דלענין פטירת ספר-

משנה ברורה

נפשו על אמונת ה', מפל מקום לא יצא מפלל ישאל על-ידיה כיון דהיה באנס. ועין במגן-אברהם שהעלה דאין להקל בזה אפלו אם בענצא הוא שומר את התורה רק שבהתנת תפלין הוא מתעצל, דהלא על-כ"ל פנים אינו בקשירה, וכל-שכן אם הוא מומר לכל התורה כלה, אם לא שומרת פחד שלא יתגווה הוא יבא לקדם את התורה אפלו בענצא. ועין בבאור הגר"א שפסקים גס"ן ד' דבספר-תורה ממור וגר תושב²² [הינו שקבל עליו שבע מצות בני נח] פסולים לכתב, כמו שכתב ב"ורה-דעה סימן רפא, אפלו הכי בתפלין ומזוזות אין לחשב²³; וכל האחרונים הסכימו דגר תושב פסול לכתיבת סת"ם, דהא אינו בקשירה, ועין בבאור הלכה: ד' (יב) אפיקורוס²⁵. ועין בבאור הלכה: (יג) ישרפו. עם אנדרומיתין, וכדלקמן בסימן שלד סעיף כא, עין שם, הסתמו כשכוחת, לשם עבודת גלולים הוא כותב: (יד) יגיש אומרים יגנזו. דאין דרך אפיקורוס (יז) להניח תפלין, ובדואי כתבו למכר לישראל ואפשר שלא כתבו לשם עבודת גלולים, ודעת המחבר לפסק בדעה ראשונה לכן כתבו בסתמא, וכן דעת הש"י והפרישה והגר"א בבאורו: ד' (טו) יגנזו. מספק, שמא הוא כתבן, אכל אין לשרוף מספק, דהלא כתיב "לא תעשו כן לה' אלהיכם": ו' (טז) קשרים. דסתם עוברי-גלולים (יח) אין בקיאין לכתב ובדואי ישאל כתב²⁶, ובפרט במקומותינו שידוע שאין אינם-יהודים יודעין לכתב, אפלו בספר-תורה שנמצא בבין מסיח הש"ך [ביו"ד כסימן רפא סו"ד] דלכלי עלמא לשנה, דתלין דהאינסי-יהודים בזה אותה: ז' (יז) יותר וכו'. אכל במקע יותר משוין [נהיננו עד כדי (יט) חצי דינר בתפלין, ויפי ערך זה בספר-תורה] חזבין לקנות מהן; ואף דספר-תורה שנמצא ביד אינו יהודי יש אומרים יגנזו [ביו"ד סימן רפא], אף-על-פי-כן חזבין לקנות מהם ואפלו במקע יותר, וכדי לגנון, בכדי שלא יבאו העובדי-גלולים לזלזל בהם²⁷. ופשט דהוא הדין אם הם פסולין מחמת עצמם, גס"ן חזבין לקנות מהעובדי-גלולים כדי לגנון. אכל (כ) בכתבן אפיקורוס

שער הציני

(י"ח) ב"יתויף: (י"ח) מגן אברהם: (י"ט) עין בתוספות שם ד"ה מעלין, ולכה סתם השלסן-ערוך: (כ) עלת-תמיד: